

Integreiddio brics gwenoliaid duon mewn eiddo newydd / eiddo sy'n cael ei adnewyddu

Canllaw i asiantau, datblygwyr a phenseiri yng Ngogledd Cymru

Dysgu mwy am yr adar rhyfeddol yma...

Mae gwenoliaid duon yn bwyta, yfed, cysgu a hyd yn oed paru wrth hedfan, gan lario i nythu a magu eu cywion yn unig.

Mae wenoliaid duon wedi dirywio mwy nac unrhyw aderyn arall yng Nghymru yn yr 20 mlynedd diwethaf.

Maent yn gallu byw i fod dros 20 oed a gallant deithio hyd at 4 miliwn o filltiroedd yn ystod y cyfnod yma.

Mae gwenoliaid duon yn paru am oes, ac yn dychwelyd o Affrica i'r un nyth bob blwyddyn.

Mae grwpiau o wenoliaid duon yn hedfan yn gyflym o amgylch y safleoedd nythu, gan greu sŵn yr haf gyda'u cri fain uchel.

Maent yn defnyddio tyllau sy'n bodoli eisoes ac nid ydynt yn adeiladu nythod allanol fel gwenoliaid a gwenoliaid y bondo.

Mae gwenoliaid duon yn adar glân gan fod yr oedolion yn bwyta baw eu cywion eu hunain.

Bydd par o oedolion yn dal 10,000 o bryfed y dydd o bosib i fwyd eu cywion a hwy eu hunain.

Sut mae gosod brics gwenoliaid duon yn eu lle:

- Gellir ychwanegu brics gwenoliaid duon at unrhyw adeilad sydd ag ochrau/adeiladwaith addas. Ar lefel y soffit a'r bondo ddylid eu gosod, yn ddelfrydol o dan y bargod. Dylech osgoi ochrau'r adeilad sy'n wynebu tua'r de ac ardaloedd wrth ymyl ffenestri.
- Yn ddelfrydol dylid gosod brics gwenoliaid duon 5m uwch ben lefel y ddaear gyda llwybr hedfan clir at y fricsen nythu.
- Gellir gosod grwpiau o frics gwenoliaid duon oddeutu 1m ar wahân gan fod gwenoliaid duon yn nythu mewn criw yn aml.
- Mae'r brics yn sicrhau bod nyth yr aderyn mewn ardal benodol heb effeithio ar ffabrig yr adeilad.
- Nid yw bod yn agos at boblogaeth bresennol yn hanfodol. Gall chwarae recordiad o gri gwenoliaid duon o'r tu mewn neu'n agos at y brics ddenu'r adar i mewn, a'u cael i setlo yno'n gynt.

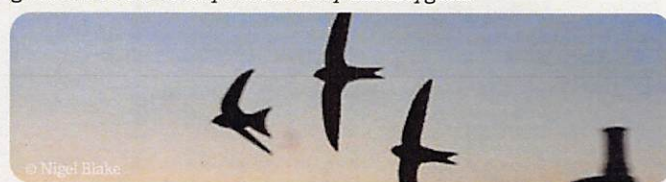
Mae gwybodaeth fanylach ar gael drwy ddilyn y dolenni isod:

RIBA Designing for Biodiversity (2nd Arg)

RSPB Facts about swift bricks

Pam mae gwenoliaid duon angen eich help chi?

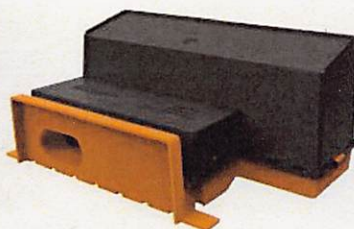
Mae gwaith adnewyddu modern ac adeiladau newydd yn creu adeiladau mwy ynni effeithlon, ond gall hynny amddifadu gwenoliaid duon o'r cilfachau a'r tyllau y mae arny'n nhw eu hangen i nythu. Credir mai hwn yw un o brif achosion y **dirywiad o 69% yn niferoedd y gwenoliaid duon** yng Nghymru yn ystod yr 20 mlynedd ddiwethaf. Mae cynnwys brics gwenoliaid duon mewn adeilad yn gam positif er budd rhywogaeth mewn perygl. Mae hyn yn cyd-fynd â Deddf Amgylchedd (Cymru) 2016 a Pholisi Cynllunio Cymru (fersiwn 10, 2018), yn o gystal a cynlluniau datblygiadau lleol yng Ngogledd Cymru. Tra bod cadw/ailosod safleoedd nythu wenoliaid duon presennol yn debygol o fod yn angenrheidiol wrth wneud cais am ganiatâd cynllunio, mae darparu cyfleoedd nythu newydd i wenoliaid duon yn ffordd uniongyrchol o ddarparu gwelliannau bioamrywiaeth trwy ddatblygiad.

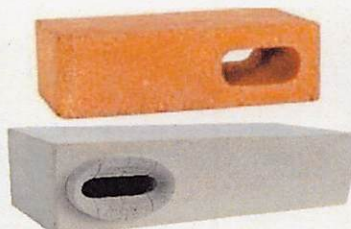
Ydych chi ar fin adnewyddu neu ail-wneud adeilad?

Mae brics nythu mewnol, sy'n hawdd eu cynnwys mewn cynlluniau adeiladu newydd neu waith adnewyddu, yn opsiwn syml, rhad, gwydn a hynod effeithiol i alluogi i wenoliaid duon ailboblogi ein hardaloedd trefol. Maent yn boblogaidd gyda'r trigolion hefyd. Mae amrywiaeth eang o gynhyrchion ar gael, sy'n cydymffurfio'n llawn â rheoliadau adeiladu ac sy'n addas i bob deunydd. Maent yn cynnwys opsiynau newydd a rhad fel bricsen Manthorpe sydd wedi'i datblygu gan yr RSPB a Barratt Homes a System Nythu Gwenoliaid Duon Vivara Pro Cambridge. Mae Brics Schwegler a "Bricsen S" Action for Swifts yn esiamplau eraill – mae cynlluniau amrywiol a chynghor ar gael yn www.swift-conservation.org

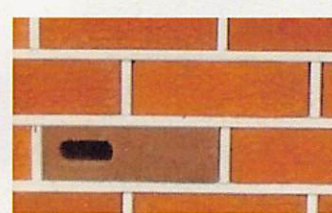
Gellir ychwanegu **brics gwenoliaid duon** at unrhyw adeilad sydd ag ochr neu adeiladwaith addas; mae'r brics yn sicrhau bod yr adar yn nythu mewn ardal benodol heb effeithio ar ffabrig yr adeilad.

Bricsen Manthorpe

Bricsen Schwegler

System CJ Cambridge

Erbyn hyn mae llawer o esiamplau o gynlluniau yn y DU lle mae bocsys gwenoliaid duon wedi cael eu cynnwys. Maent yn cynnwys Datblygiad Tai Fulbourn gyda mwy na 250 o frics gwenoliaid duon mewnol neu focsys gwenoliaid duon allanol a chyfradd uchel o wenoliaid duon yn byw yno, a'r Everyman Theatre yn Lerpwl sydd â brics gwenoliaid duon wedi'u cynnwys yn fentiau aer y to.

Mae mwy o wybodaeth am osod y rhain yn eu lle, taflen cyflenwyr a llawer o gyngor ar gael yn: www.swift-conservation.org

Am ragor o gyngor cysylltwch â'ch awdurdod cynllunio lleol yng Ngwynedd / Conwy / Ynys Môn / Sir Ddinbych / Sir y Fflint / Parc Cenedlaethol Eryri

01248 351 541 E-bost: info@northwaleswildlifetrust.org.uk

www.northwaleswildlifetrust.org.uk/our-projects/swift-conservation-project

Cydnabyddiaeth: <http://actionforgwenoliaidduon.blogspot.com/>

Integrating swifts bricks into new and refurbished properties

A guide for agents, developers and architects in North Wales

Learn more about these amazing birds...

Swifts eat, drink, sleep & even mate **on the wing**, only landing to nest & raise young.

Swifts have declined more than any other bird in Wales in the last 20 years.

They can live to be over 20 yrs old, and may travel up to **4 million miles** in that time.

Swifts **mate for life**, and return from Africa to the same nest every year.

Groups of swifts fly at speed round nest sites, creating the **sound of summer** with their high-pitched calls.

They use existing holes & don't build external nests like swallows or house martins.

Swifts are **clean birds**, as adults eat their own chicks' droppings.

A pair of adult swifts may catch **10,000 insects** a day to feed their young and themselves.

How to install swift bricks:

- Swift bricks can be added to any building with suitable aspect/construction. They are best fitted at soffits and eaves level, ideally below an overhang. Avoid southerly elevations and the immediate vicinity of windows.
- Swift bricks should ideally be at least 5m above ground level with a clear flight path to the nest brick.
- Groups of swift bricks can be placed approx. 1m apart as swifts often nest in colonies.
- The bricks ensure the birds nest in a contained area without impacting on the fabric of the building.
- Proximity to an existing colony is not essential. Playing recorded swift calls from inside or near the bricks can attract birds in, and accelerate occupation.

More detailed information is available via the links below:

RIBA Designing for Biodiversity (2ndEd)

RSPB Facts about swift bricks

Why do swifts need your help?

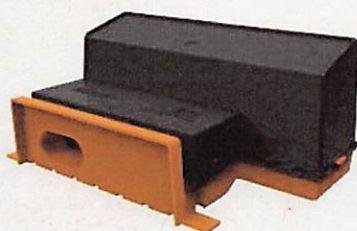
Modern renovations and new builds create more energy efficient buildings, but may inadvertently deprive swifts of the nooks and crannies they need to nest. This is thought to be one of the major causes of a **69% drop in swift numbers** in Wales in the past 20 years. Fitting swift bricks into a building is a positive action to benefit an endangered species. It is in line with the Environment (Wales) Act 2016 and Planning Policy Wales (edition 10, 2018), as well as all local development plans in North Wales. While retaining / replacing existing swift nest sites is likely to be a requirement of planning permission, providing new nesting opportunities for swifts is a straightforward way to deliver biodiversity enhancements through development.

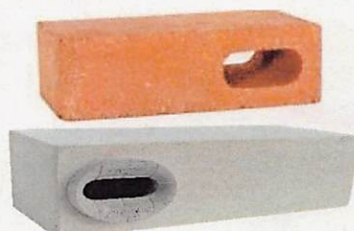
Are you about to refurbish or renovate a building?

Internal nesting bricks, which can be easily incorporated into new build schemes or refurbishment works, are a simple, low cost, durable and highly effective option to enable swifts to re-populate our urban neighbourhoods. They're also popular with residents. There is a wide range of products fully compliant with building regulations, and which suit all materials. They include new, low cost options such as the *Manthorpe brick* developed by the RSPB and Barratt Homes and the *Vivara Pro Cambridge Swift Nesting System*. *Schwegler Bricks* and *Action for Swifts' "S Brick"* are other examples – a range of designs, as well as advice is available on www.swift-conservation.org

Swift bricks can be added to any building with suitable aspect or construction; the bricks ensure the birds nest in a contained area without impacting on the fabric of the building.

Manthorpe swift brick

Schwegler swift brick

CJ Cambridge swift system

There are now many examples of schemes in the UK where swift boxes have been incorporated. They include Fulbourn Housing Development with over 250 internal swift bricks or external swift boxes and a high swift occupancy rate, and the Everyman Theatre in Liverpool which has swift bricks incorporated into the roof air vents.

Find further installation info, a suppliers leaflet, and lots of advice at:
www.swift-conservation.org

For further advice please contact your local planning authority in Gwynedd / Conwy / Isle of Anglesey / Denbighshire / Flintshire / Snowdonia National Park

01248 351 541 Email: info@northwaleswildlifetrust.org.uk

www.northwaleswildlifetrust.org.uk/our-projects/swift-conservation-project

Acknowledgements: <http://actionforswifts.blogspot.com/>

Gwarchod safleoedd nythu gwenoliaid duon mewn adeiladau presennol:

Canllaw i berchnogion cartrefi ac adeiladwyr/töwyr yng Ngogledd Cymru

Pam mae gwenoliaid duon angen eich help chi?

Mae gwaith adnewyddu modern ac adeiladau newydd yn creu adeiladau mwy ynni effeithlon, ond gall hynny amddifadu gwenoliaid duon o'r cilfachau a'r tyllau y mae arny'n nhw eu hangen i nythu. Credir mai hyn, ochr yn ochr â llai o boblogaethau o bryfed, yw un o brif achosion y **dirywiad o 69% yn niferoedd y gwenoliaid duon** yng Nghymru yn ystod yr 20 mlynedd ddiwethaf.

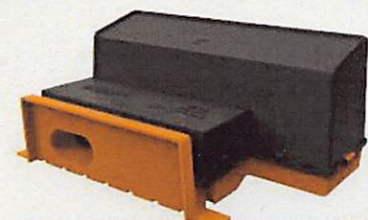
© Nigel Blake

Ydych chi ar fin adnewyddu neu ail-wneud adeilad?

Mae gwenoliaid duon yn nythu mewn gofod bychan cyfyngedig, tu mewn i fondo neu dalcen, mewn tyllau mewn waliau uchel, ar bennau brics tu ôl i seliau plwm neu ymylon bondo, neu lle mae gwaith pwyntio ar goll. Gall newidiadau i adeiladau, yn enwedig trwsio toeau neu newid byrddau soffit, atal gwenoliaid duon lleol rhag mynd yn ôl i mewn i ofod nythu i fagu. Mae gwenoliaid duon yn ffyddlon i safle, gyda phâr yn dychwelyd i'r un lleoliad flwyddyn ar ôl blwyddyn – maent yn amharod iawn i symud i safle newydd. Y peth unigol pwysicaf allwch chi ei wneud felly i helpu gwenoliaid duon yw **gwarchod eu safleoedd nythu presennol**.

Mae torri tyllau yn yr wynebfyrddau'n galluogi'r gwenoliaid duon i gyrraedd eu nythod yn y bondo © Mark Glanville

Bricsen Manthorpe

*Hefyd gellir ychwanegu **brics gwenoliaid duon** at unrhyw adeilad sydd ag ochr neu adeiladwaith addas; mae'r brics yn sicrhau bod yr adar yn nythu mewn ardal benodol heb effeithio ar ffabrig yr adeilad.*

Mae llawer o gyngor ymarferol ac astudiaethau achos ar gael yn: www.swift-conservation.org

Pum rheol bwysig i'w dilyn:

- Dylech osgoi gweithio ger safle nyth rhwng misoedd Mai ac Awst tra mae gwenoliaid duon yn nythu. Fel pob aderyn gwyllt, mae gwenoliaid duon dan warchodaeth, ac mae ymyrryd â nythod gwenoliaid duon llawn, yr wyau neu'r cywion yn drosedd o dan gyfraith y DU.
- Peidiwch byth â tharfu ar unrhyw nythod presennol wrth wneud unrhyw waith, gan fod gwenoliaid duon yn aildefnyddio eu hen nythod fel arfer.
- Cofiwch warchod a chynnal tyllau mynediad y gwenoliaid duon bob amser neu, os oes angen, gwneud rhai newydd sydd yr un fath â'r rhai gwreiddiol.
- Peidiwch â blocio mynediad i dyllau gyda sgaffaldiau neu orchuddio ardaloedd nythu gyda rhwydi ac ati.
- Peidiwch â thrin ardal y nyth gyda phlaladdwyr neu fywladdwyr.

Sut i wneud atgyweiriadau heb darfu ar nythod gwenoliaid duon:

- Ar gyfer nythod yn y bondo, gadewch y pwyntiau mynediad ar agor neu dorri slotiau yn y soffit neu'r wynebfyrddau sy'n cyfateb. Ni ddylai'r tyllau fod yn fwy na 30mm o uchder.
- Gosod neu ymestyn seliau plwm a theils crib/pen i wella'r gallu i ddal dŵr heb flocio pwyntiau mynediad.
- Os ydych yn newid y talcenni, gosodwch safleoedd nythu pren syml y tu ôl i ymylon y bondo.
- Os ydych yn newid teils, rhaid cadw 30 mm o fwch drwy osod darnau o sment neu deilsen o dan y deilsen newydd.
- Os ydych yn trawsnewid crogloff, gosodwch bartisiwn pren haenog wedi'i awyru yn ei le i amgáu ardal nythu â dyfnder o 30 cm, gyda phwynt mynediad.
- Os bydd waliau'n cael eu hailbwyntio, gadewch y tyllau mynediad heb eu pwyntio.
- Os nad yw unrhyw rai o'r uchod yn bosib, gosodwch frics gwenoliaid duon neu 'focsys gwenoliaid duon' allanol yn eu lle.

Dysgu mwy am yr adar rhyfeddol yma...

Mae gwenoliaid duon yn bwyta, yfed, cysgu a hyd yn oed paru wrth hedfan, gan lano i nythu a magu eu cywion yn unig.

Mae gwenoliaid duon yn adar ar y '**Rhestr Oren**' o ran Pryder Cadwraeth.

Maent yn gallu byw i fod dros 20 oed a gallant deithio hyd at **4 miliwn** o filltiroedd yn ystod y cyfnod yma.

Mae gwenoliaid duon yn **paru am oes**, ac yn dychwelyd o Affrica i'r un nyth bob blwyddyn.

Mae grwpiau o wlenoliaid duon yn hedfan yn gyflym o amgylch y safleoedd nythu, gan greu sŵn yr haf gyda'u cri fain uchel.

Maent yn defnyddio **tyllau sy'n bodoli eisoes** ac nid ydynt yn adeiladu nythod allanol fel gwenoliaid a gwenoliaid y bondo.

Mae gwenoliaid duon yn **adar glân** gan fod yr oedolion yn bwyta baw eu cywion eu hunain.

Bydd par o oedolion yn dal **10,000** o bryfed y dydd o bosib i fwydo eu cywion a hwy eu hunain.

Am ragor o gyngor cysylltwch â'ch awdurdod cynllunio lleol yng Ngwynedd / Conwy / Ynys Môn / Sir Ddinbych / Sir y Fflint / Parc Cenedlaethol Eryri

01248 351 541 E-bost: info@northwaleswildlifetrust.org.uk

www.northwaleswildlifetrust.org.uk/our-projects/swift-conservation-project

Cydnabyddiaeth: <http://actionforgwenoliaid-duon.blogspot.com/>

Protecting swift nest sites in existing buildings:

A guide for homeowners and builders/roofers in North Wales

Why do swifts need your help?

Modern renovations and new builds create more energy efficient buildings, but may inadvertently deprive swifts of the nooks and crannies they need to nest. This, along with reduced insect populations, is thought to be one of the main causes of a **69% drop in swift numbers** in Wales in the past 20 years.

© Nigel Blake

Are you about to refurbish or renovate a building?

Swifts nest in small restricted spaces, inside eaves or gables, in holes in high walls, on brick ends behind flashings or barge boards, or where pointing is missing. Changes to buildings, especially roofing repairs or the replacement of soffit boards, may prevent our local swifts from re-entering nest spaces to breed. Swifts are site-faithful, with a pair returning to the same location year after year, so they are very reluctant to move to a new site. The single most important action you can take to help swifts is therefore to **preserve their existing nest sites**.

Holes cut in the facing boards let the swifts reach their nests in the eaves.
Photo © Mark Glanville

Manthorpe swift brick

Swift bricks can also be added to any building with suitable aspect or construction; the bricks ensure the birds nest in a contained area without impacting on the fabric of the building.

There are lots of practical tips and case studies available at: www.swift-conservation.org

Five important rules to follow:

- Avoid working near the nest site between May and August while swifts are nesting. Like all wild birds, swifts are protected, and interference with occupied swift nests, eggs or chicks is an offence under UK law.
- Always leave existing nests undisturbed by any works, as swifts usually re use their old nests.
- Always protect and maintain the swifts' access holes, or if necessary make new ones to match the originals.
- Don't block access to holes with scaffolding, or cover nest areas with netting etc.
- Don't treat the nest area with pesticides or biocides.

How to make repairs without disturbing swift nests:

- For nests in the eaves, leave access points open or cut slots in soffits or facing boards which match. Holes should be no more than 30mm in height.
- Offset or lengthen flashings and ridge/end tiles to improve waterproofing without blocking access points.
- If gables are being replaced, fit simple wooden nest sites behind the barge boards.
- If replacing tiles, maintain 30 mm gaps by inserting wedges of cement or tile under the new tile.
- If converting a loft, install a ventilated plywood partition to enclose a 30 cm deep nest area, with an access point.
- If walls are to be re-pointed, leave access holes un-pointed.
- If none of the above is possible, install swift bricks or external 'swift boxes'.

Learn more about these amazing birds...

Swifts eat, drink, sleep & even mate **on the wing**, only landing to nest & raise young.

Swifts are an **'Amber Listed'** bird of Conservation Concern.

They can live to be over 20 yrs old, and may travel up to **4 million miles** in that time.

Swifts **mate for life**, and return from Africa to the same nest every year.

Groups of swifts fly at speed round nest sites, creating the **sound of summer** with their high-pitched calls.

They use existing holes & don't build external nests like swallows or house martins.

Swifts are **clean birds**, as adults eat their own chicks' droppings.

A pair of adult swifts may catch **10,000 insects** a day to feed their young and themselves.

For further advice please contact your local planning authority in Gwynedd / Conwy / Isle of Anglesey / Denbighshire / Flintshire / Snowdonia National Park

01248 351 541 Email: info@northwaleswildlifetrust.org.uk

www.northwaleswildlifetrust.org.uk/our-projects/swift-conservation-project

Acknowledgements: <http://actionforswifts.blogspot.com/>

